

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-58/13
και 59/13

Raffaella Mascolo κ.λπ. κατά Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della
Ricerca, Fortuna Russo κατά Comune di Napoli και Carla Napolitano κ.λπ.
κατά Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

**Κατά τον γενικό εισαγγελέα Maciej Szpunar, η ιταλική ρύθμιση περί των
συμβάσεων ορισμένου χρόνου στον τομέα της σχολικής εκπαιδεύσεως αντίκειται
στο δίκαιο της Ένωσης**

Μεγάλο μέρος των οργανικών θέσεων θα μπορούσε να πληρωθεί με συμβάσεις αορίστου χρόνου

Η ιταλική ρύθμιση προβλέπει σύστημα αναπληρώσεως του διδακτικού προσωπικού των δημόσιων σχολείων. Το σύστημα αυτό βασίζεται σε εφεδρικούς πίνακες στους οποίους οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί εγγράφονται κατά σειρά αρχαιότητας. Οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί μπορούν να μονιμοποιηθούν ανάλογα με τις διαθέσιμες θέσεις και με την εξέλιξή τους στους εν λόγω πίνακες. Εντούτοις, οι διαγωνισμοί που προκηρύσσονται για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού στον τομέα της δημόσιας σχολικής εκπαιδεύσεως διακόπηκαν μεταξύ των ετών 1999 και 2011. Για τους αναπληρωτές που προσλαμβάνονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, το σύστημα δεν προβλέπει ούτε μέγιστη διάρκεια των συμβάσεων ούτε μέγιστο αριθμό ανανεώσεών τους.

Οι Raffaella Mascolo, Fortuna Russo, Carla Napolitano και άλλοι προσλήφθηκαν σε δημόσια σχολεία ως εκπαιδευτικοί και διοικητικοί συνεργάτες με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου. Απασχολήθηκαν από τους αντίστοιχους εργοδότες τους επί διάφορες περιόδους, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν ήταν μικρότερες από 45 μήνες εντός μιας πενταετίας. Υποστηρίζοντας ότι οι συμβάσεις αυτές ήταν παράνομες, η R. Mascolo και οι λοιποί προσφεύγοντες ζήτησαν με ένδικες προσφυγές τον επαναχαρακτηρισμό των συμβάσεων σε σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, τη μονιμοποίησή τους, την καταβολή των αποδοχών που αντιστοιχούν στις περιόδους διακοπής της απασχολήσεώς τους μεταξύ της λήξεως μιας συμβάσεως και της ενάρξεως της επομένης, επικουρικής δε αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν.

Το Corte costituzionale (ιταλικό συνταγματικό δικαστήριο) και το Tribunale di Napoli (πρωτοδικείο της Νάπολης) ερωτούν το Δικαστήριο αν η ιταλική ρύθμιση συνάδει με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου¹.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Maciej Szpunar υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι η συμφωνία-πλαίσιο προβλέπει διατάξεις στοιχειώδους προστασίας που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της σταθερότητας της απασχολήσεως και στον περιορισμό της αβεβαιότητας των εργαζομένων². Κανένας συγκεκριμένος τομέας δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της³, το οποίο καλύπτει το σύνολο των εργαζομένων που έχουν συνάψει απευθείας σύμβαση με εργοδότη (δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου) ή που έχουν δημιουργήσει σχέση εργασίας με ανάλογο εργοδότη. Η λήξη της συμβάσεως ή της σχέσεως εργασίας πρέπει να καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, (παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας, ολοκλήρωση συγκεκριμένου έργου ή επέλευση

¹ Συμφωνία-πλαίσιο που συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1999 και προσαρτάται στην [οδηγία 1999/70/ΕΚ](#) του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP (ΕΕ L 175, σ. 43).

² Απόφαση του Δικαστηρίου, της 22ας Νοεμβρίου 2005, Mangold (υπόθεση [C-144/04](#)· βλ. επίσης ΑΤ [99/05](#) στα αγγλικά).

³ Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2006, Αδενέλερ κ.λπ. (υπόθεση [C-212/04](#)· βλ. επίσης ΑΤ [54/06](#)), της 23ης Απριλίου 2009, Αγγελιδάκη κ.λπ. (υποθέσεις (affaires [C-378/07 έως C-380/07](#)) και της 11ης Απριλίου 2013, Della Rocca (υπόθεση [C-290/12](#)).

συγκεκριμένου γεγονότος). Κατά συνέπεια, **οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου στον τομέα της δημόσιας εκπαιδεύσεως εμπίπτουν στη συμφωνία-πλαίσιο.**

Εξάλλου, η συμφωνία-πλαίσιο προβλέπει γενικούς κανόνες προς αποτροπή της καταχρηστικής χρησιμοποίησεως διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου⁴. Θεσπίζει προληπτικά μέτρα (μνεία των αντικειμενικών λόγων που δικαιολογούν την ανανέωση ή καθορισμός της μέγιστης συνολικής διάρκειας των συμβάσεων και του αριθμού τους) και προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση καταχρήσεως.

Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι **η προσωρινή ανάγκη για αναπληρωματικό προσωπικό είναι δυνατόν να συνιστά αντικειμενικό λόγο που δικαιολογεί την ανανέωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου**, υπό την προϋπόθεση η ανάγκη αυτή **να δικαιολογείται από σαφείς και συγκεκριμένες περιστάσεις που χαρακτηρίζουν μια καθορισμένη δραστηριότητα ή να αφορά την αντικατάσταση άλλων μισθωτών που βρίσκονται σε προσωρινή αδυναμία ασκήσεως των καθηκόντων τους** (εργαζόμενοι οι οποίοι λαμβάνουν αναρρωτικές άδειες, άδειες μητρότητας, γονικές άδειες κ.λπ.)⁵. Κατά συνέπεια, οι εθνικές αρχές πρέπει να συνάγουν αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια που να επιτρέπουν να ελέγχεται αν οι συμβάσεις αυτές ανταποκρίνονται όντως σε πραγματική ανάγκη που είναι προσωρινή και όχι πάγια και διαρκής.

Αντιθέτως, **η ανανέωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου δεν δικαιολογείται όταν σκοπεί την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών**. Οι εθνικές αρχές οφείλουν να εξετάζουν σε κάθε περίπτωση τις συγκεκριμένες περιστάσεις προκειμένου να αποκλείουν το ενδεχόμενο οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου, έστω και αν συνάπτονται φαινομενικά για αναπλήρωση προσωπικού, να χρησιμοποιούνται καταχρηστικώς⁶.

Ο γενικός εισαγγελέας διαπιστώνει ότι η ιταλική ρύθμιση δεν προβλέπει ούτε τον αριθμό των διαδοχικών συμβάσεων που μπορούν να συναφθούν ούτε τη μέγιστη διάρκειά τους. Επισημαίνει ότι η ρύθμιση αυτή είναι διατυπωμένη κατά γενικό και αφηρημένο τρόπο, χωρίς από σύνδεσμο με το ειδικό περιεχόμενο ή τους συγκεκριμένους όρους ασκήσεως της οικείας δραστηριότητας. Εξάλλου, η ιταλική ρύθμιση δεν επιτρέπει τη συναγωγή αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων που να επιτρέπουν να ελεγχθεί αν υφίσταται πραγματική ανάγκη προσωρινής αναπληρώσεως. Τέλος, δεν περιορίζει τη σύναψη ή την ανανέωση των συμβάσεων με το προσωπικό που πρόκειται να αναπληρώσει τους προσωρινώς απουσιάζοντες εργαζομένους.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο γενικός εισαγγελέας κρίνει ότι σκοπός των εν λόγω αναπληρώσεων είναι η αντιμετώπιση διαρκών και πάγιων αναγκών σε προσωπικό.

Φρονεί επίσης ότι, ακόμα και αν η πρόσληψη αναπληρωτών είναι κατ' αρχήν προσωρινή, το γεγονός ότι δεν προβλέπεται κάποια συγκεκριμένη προθεσμία για την προκήρυξη διαγωνισμών προσλήψεως μόνιμου προσωπικού δημιουργεί απόλυτη αβεβαιότητα. Συγκεκριμένα, η μη προκήρυξη δημόσιων διαγωνισμών επί περισσότερα από δέκα έτη αποδεικνύει ότι οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου χρησιμοποιήθηκαν για την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών, πράγμα που εναπόκειται στην εκτίμηση του Corte costituzionale και του Tribunale di Napoli.

Η Ιταλική Κυβέρνηση δικαιολογεί την επίδικη ρύθμιση προβάλλοντας την ανάγκη εξαιρετικά υψηλής ευελιξίας (η οποία εξηγείται λόγω της στενής σχέσεως μεταξύ της ανάγκης εξευρέσεως αναπληρωτών και της κυκλικής και απρόβλεπτης διακυμάνσεως του σχολικού πληθυσμού), καθώς και λόγους δημοσιονομικής φύσεως. Ο γενικός εισαγγελέας φρονεί, εντούτοις, ότι οι δημοσιονομικοί περιορισμοί στον τομέα της σχολικής εκπαιδεύσεως δεν δικαιολογούν την καταχρηστική προσφυγή σε διαδοχικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου μπορούν να δικαιολογηθούν αποκλειστικά από την ιδιαίτερη φύση των καθηκόντων για την εκτέλεση των οποίων συνάπτονται ή από την επιδίωξη θεμιτού σκοπού κοινωνικής πολιτικής (όπως η προστασία της εγκυμοσύνης και της μητρότητας ή η συμφιλίωση των επαγγελματικών και των οικογενειακών υποχρεώσεων).

⁴ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2007, Del Cerro Alonso (υπόθεση [C-307/05](#)).

⁵ Απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιανουαρίου 2012, Küçük (υπόθεση [C-586/10](#)· βλ. επίσης ΑΤ [4/12](#)).

⁶ Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό διαδοχικών συμβάσεων που συνάπτονται με το ίδιο πρόσωπο ή για την εκτέλεση της ίδιας εργασίας.

Εν κατακλείδι, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι η ιταλική ρύθμιση δεν περιλαμβάνει επαρκή μέτρα για την αποτροπή της καταχρηστικής προσφυγής σε διαδοχικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου, αλλά ούτε και για την επιβολή κυρώσεων, καθώς και ότι αυτή η αποστέρωση προστασίας των απασχολουμένων στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης αντίκειται στη συμφωνία-πλαίσιο.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, εναπόκειται στα αιτούντα δικαστήρια να εκτιμήσουν κάθε περίπτωση με γνώμονα τα πραγματικά περιστατικά της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

*Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.
Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς
τους*

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106